

MAGAZINE VOOR DE KWALITEITSBEWUSTE VEEHOUDER
uitgave 2009/1 • België

ZAAD & VOER

MAGAZINE

30 jaar Milkway

 BARENBRUG

Bladvlekkenziekte
resistente rassen
zie pag 11

Schoolboeken

De (financiële) wereld staat te beven op zijn grondvesten. Een crisis die de schoolboeken van onze kinderen en kleinkinderen zal halen en model zal staan voor veel economie boeken. Ik kan u met recht zeggen dat ik erg blij ben dat Barenbrug geen beursgenoteerd bedrijf is. Geen korte termijn winstdoelstelling, geen verhalen die alleen goed zijn voor de aandelenkoersen. Niks van dat, wel een langetermijnvisie die bijdraagt tot de verdere continuïteit van het bedrijf. Innovatief en marktgericht denken, zijn zaken waar we ons veel lekkerder bij voelen. Een familie bedrijf dat net als u, voor de lange termijn en continuïteit kiest en niet voor de korte termijn. Een familiebedrijf dat trots is op hetgeen ze heeft bereikt, dankzij de inzet van gecommitteerd en loyaal personeel.

Voor agrarische bedrijven ben ik positief gestemd en zal de lange termijn gunstig zijn. In 2050 moeten we 9 miljard mensen voeden, grond wordt schaarser maar ook voedsel en water worden schaars. Dit biedt enorme kansen voor de toekomst en voor u als melkveehouder, want de vraag naar zuivelproducten zal gestaag toenemen. Maar ook voor Barenbrug zijn er kansen. Ik zie een grote en belangrijke uitdaging voor onze researchafdeling om hierop in te spelen.

Wat we in de toekomst nodig hebben zijn rassen die goed produceren, voldoende structuur bevatten, efficiënt omgaan met stikstofnormen, meer ziekte tolerant zijn en minder bespuitingen nodig hebben. Barenbrug blijft investeren in Milkway en in toekomstige trends om ook in volgende generaties nog een gezonde landbouw te hebben.

De dip waar de wereld nu in zit, zie ik als een tijdelijk dip. Ik heb vertrouwen in de landbouw die een belangrijke rol vervult en een nog belangrijkere rol gaat vervullen in de wereldeconomie. En Barenbrug zal daarin een prominente rol vervullen op het gebied van gras en mais.

Bastiaan Barenbrug

Graszaadmengsel bepaalt kwal

Milkway drie dec

Milkway is jarig en wordt dertig jaar. Er is in die tijd erg veel bereikt in de verbetering van grasland. Maar ook in de komende dertig jaar blijft goed grasland van levensbelang voor een goedkoop en hoogwaardig ruwvoederrantsoen.

In de zeventiger jaren nam het gebruik van graszaadmengsels toe. De samenstelling van deze mengsels was in die tijd nogal wisselend, afhankelijk van de beschikbare rassen en soorten. Het onderzoek naar de optimale soortensamenstelling was nog maar net gestart. In Nederland werd in die jaren de BG-standaard geïntroduceerd voor de samenstelling van blijvend grasland. Barenbrug Maes NV/SA, een gespecialiseerd graszaadbedrijf, introduceerde als een van de eersten in België een standaard samenstelling voor blijvend grasland. Deze nieuwe standaard kreeg de naam Milkway.

Milkway groeit

In die eerste jaren bleek dat leveranciers en de melkveehouders snel vertrouwen kregen in de kwaliteit van Milkway. Het was ook de tijd van sterk stijgende melkopbrengen per koe. Graslandvernieuwing en -verbetering gingen hand in hand met deze trend. Milkway bestond in die jaren uit een combinatie van de bekende BAR-rassen van Barenbrug en RVP-rassen uit Melle. In de loop der jaren is Milkway steeds doorontwikkeld met gebruik van de nieuwste rassen uit beide kweekprogramma's. Hiermee bleef het 'standaardmengsel' altijd in kwaliteit vooropgelopen.

Vanaf de negentiger jaren wordt bij Barenbrug veel onderzoek gedaan naar de optimale mengselsamenstelling. Niet alleen de kwaliteit van de individuele rassen in het mengsel wordt beoordeeld. Nog belangrijker is de onderlinge samenwerking van deze rassen in het mengsel. Blijvend grasland is een van de weinige teelten waarvoor een mengsel van rassen gebruikt wordt. Hierdoor is het plantenbestand in de loop van de jaren beter bestand tegen wisselende omstandigheden zoals droogte,

Naam bedacht door mevrouw Maes

In 1978 werd de naam Milkway geboren. "Een goed product verdient ook een kenmerkende en respectabele naam", vertelt Christiaan Maes, toenmalig directeur van Barenbrug Belgium Maes. "De naam werd bedacht door mijn vrouw, Lieve. We waren al even bezig met het bedenken van een naam toen Laurent, mijn oudste zoon, van school kwam met de lekkernij, Milkyway, in zijn hand. Lieve stelde de naam Milkway voor en zo is het gekomen. Het reclamebureau heeft daarna een logo ontwikkeld en een passende advertentie en folder gemaakt." De eerste mailing naar de melkveehouder werd thuis door de hele familie Maes ingepakt. Twee jaar later was Milkway al marktleider in België."

ennia op Belgische markt

lage temperaturen en aantastingen als roest in de nazomer.

Marktonderzoek

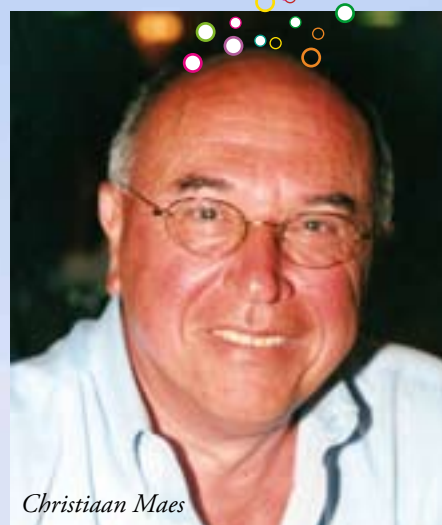
Ter gelegenheid van dertig jaar Milkway liet Barenbrug marktonderzoek uitvoeren onder veehouders naar de naamsbekendheid van Milkway en andere graszaadmengsel in Vlaanderen en Wallonië. Het onderzoek richtte zich vooral op de bekendheid van de verschillende merken als de reden voor de keuze van een graszaadmerk. De meeste veehouders en loonwerkers kennen de naam Milkway. Zowel in Vlaanderen als in Wallonië heeft Milkway de hoogste naamsbekendheid en het grootste marktaandeel van alle gebruikte graszaadmerken. Daarbij valt op dat Milkway het meest bekend is bij de veehouders in de categorie 70 – 100 koeien, gevolgd door de bedrijven met 50 – 70 koeien en vervolgens de categorie 'meer dan 100 koeien'. De regionale verschillen in bekendheid van de grootste merken zijn beperkt terwijl de minder

bekende merken grote verschillen per provincie laten zien.

De toekomst

Nooit eerder was de kwaliteit van gras en ruwvoer zo belangrijk voor het rendement van het melkveebedrijf. Goed gras is het goedkoopste ruwvoer en een onmisbare component in het rantsoen. Een investering in graslandvernieuwing of verbetering garandeert de veehouder voor minstens vijf jaar hogere melkopbrengsten en melkgehalten. Deze garantie bestaat uitsluitend bij gebruik van een topmengsel. Hiervoor is het gamma Milkway mengsels ontwikkeld en continu doorontwikkeld met de nieuwste rassen en samenstellingen. Ook voor Barenbrug een investering in continuïteit. Zo gezegd: een win-win investering.

Het logo uit 1978 in de kenmerkende blauwe letter is nog altijd ongewijzigd. Ook het pictogram met de uier waarmee de merknaam wordt gecombineerd is al even opvallend en nog steeds gebruikt.

Christiaan Maes

Milkway mailings uit het verleden

Oogst 2008: goede kwaliteit mais

Ondanks bladvlekkenziekte zijn er dit jaar mooie oogstcijfers gehaald. Het drogestofpercentage viel fors hoger uit. En de Barenbruggrassen scoorden alle weer meer dan 400 gram zetmeel bij 35 procent droge stof.

Het algemene advies om de silomais tussen de 35 en 36 procent droge stof in te kuilen is goed opgevolgd. In 2008 lag het drogestofgehalte gemiddeld op 34,1 procent, wat droger is dan het jaar ervoor. De reden om droger in te kuilen is om de maximale voederwaarde binnen te halen. Naast de rassenkeuze en de teelt heeft het optimale oogstmoment van silomais een zeer grote invloed op kwaliteit van de maaskuil. Het optimale oogsttijdstip is 36 tot 40 procent droge stof, echter om broei en schimmels te voorkomen is het verstandig niet droger te oogsten dan 36 procent.

De toename van de voederwaarde is toe te schrijven aan het hoger aandeel zetmeel in de mais. Als vuistregel geldt dat per procent droge stof er 10 gram zetmeel gevormd wordt. Het zetmeelgehalte is niet overal goed. Door droogte in het voorjaar van 2008 en de nattigheid tijdens de oogst, zijn er maaskuilen met minder zetmeel. Met name de velden die een

Vergelijking oogstcijfers 2008 t.o.v. 2007

Mais kuilen	2008	2007	Spreiding 2008 (95% valt tussen)	
Drogestof (%)	34.1	32.9	28.0	40.5
Vc-os (%)	75.8	75.4	73.4	78.4
VEM/kg ds	971	958	922	1022
DVE+ (Gram/kg ds)	54	53	46	61
Zetmeel (Gram/kg ds)	345	338	280	414
Bestendig zetmeel (% van zetmeel)	28	27	23	33
NDF (Gram/kg ds)	385	394	328	438
NDF vert. (%)	53.4	54.2	47.9	58.7

Bron: BLGG Oosterbeek november 2008

kuilen

vroeg besmetting hadden met bladvlekkenziekte hebben veel lagere zetmeelgehaltes. Voor volgend jaar kunnen veehouders kiezen uit rassen met een hoge weerstand tegen bladvlekkenziekte. Deze rassen scoren een 8 of hoger tegen deze ziekte.

Mais vergelijken

Boeren willen graag weten welk silomaisras het beste is bij het ideale oogstmoment van 35 procent droge stof. Helaas worden niet alle rassen bij officiële proeven bij dit drogestofgehalte geoogst. Barenbrug heeft daarom gecorrigeerd naar dit drogestofgehalte. Deze proeven van 2007 lieten zien dat de Barenbrugrassen meer dan 400 gram zetmeel haalden. Zeer dicht bij de streefwaarde. Een hoog zetmeelgehalte ondersteunt de melkgift en het eiwitgehalte. En natuurlijk is ook de VEM-waarde hoog. Immers de restplant moet ook verteerd worden voordat de koe weer honger krijgt.

Barstensvol zetmeel

Bravour

Silo-/CCM-mais barstensvol zetmeel!

- Vroeg
- N°1 DS-opbr. DLV '06 -'08 silo
- N°1 DS-opbr. CIPF 2008 ZSM silo
- N° 2 DS-opbr. LCV 2008 silo
- N° 1 kolfopbr. Rassenlijst Be 2009 korrel

Andere zetmeeltoppers:

Ballade

Zeer vroeg

**Zetmeeltopper van NI
N°1 Droge korrel NI**

Salgado

Zeer vroeg

**N°1 CIPF Korrel 2005 - 2008
Zeer stabiele opbrengst**

BARENBRUG

www.barenbrug.be

Prestaties in stal en op veld centraal bij rassenkeuze mais

Maistelers kiezen voor zetmeel en opbrengst

Uit onafhankelijke enquêtes blijkt duidelijk dat veehouders bij de rassenkeuze van mais sterk letten op het zetmeelgehalte en opbrengst. Met onder andere de dubbeldoel maisrassen Salgado, Ballade en Bravour bezit Barenbrug uitstekende rassen voor deze trend.

Veehouders zijn er van overtuigd dat snijmais de belangrijkste leverancier van glucogene energie is, de bouwsteen voor melkactose. Ze beseffen duidelijk dat in de productiefste fase van de lactatie meer lactose zorgt voor meer melk. Het zetmeel in hun rantsoen stimuleert de melkproductie, verhoogt het melkeiwitgehalte en verbetert de benutting van onbestendig eiwit (OEB) uit graskuil. Het verbaast dus niet dat uit onderzoek blijkt dat zetmeel één van de belangrijkste voedingsstoffen is voor de Nederlandse veehouder.

Meer zetmeel in kuil

Nu uit onderzoek van Animal Sciences Group (ASG) en Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO) blijkt dat de mais bij een drogestofgehalte van 35 procent zonder problemen geoogst kan worden, zal het zetmeelgehalte een nog grotere rol gaan spelen in het rantsoen. Droger mais bevat immers meer zetmeel. Ook de bestendigheid neemt toe, wat vooral een pluspunt is in het rantsoen voor nieuwmelkte koeien.

Kwaliteit alleen is echter niet voldoende, mais moet ook flink wat kuubs van een hectare geven. Dat ligt voor de hand omdat de opbrengst van een perceel voor een groot gedeelte de kostprijs van kuilmais bepaalt. Daarnaast is snijmais

een vast bestanddeel in het voerrantsoen dat voldoende aanwezig moet zijn door het seizoen heen. Een hoge opbrengst is belangrijk om voldoende mais in het rantsoen te behouden.

Voorkomen teeltrisiko's

Hoewel het in enquêtes niet bovenaan staat als belangrijkste criteria, blijven ook eigenschappen als stevigheid, stengelrotresistentie en beginontwikkeling belangrijk. Veehouders hebben graag een gezond gewas dat niet levert. In regio's waar de laatste twee jaar bladvlekkenziekte is voorgekomen, is het verstandig deze eigenschap mee te nemen bij de rassenkeuze. Zeker nu er onafhankelijke cijfers van PPO en DLV-Plant beschikbaar zijn. Ook de vroegrijpheid mag niet worden vergeten. De oogst van 2008 toonde weer eens duidelijk aan dat het in veel regio's belangrijk is om op de vroegheid van de maisrassen te letten. Niet alle rassen kunnen zonder oogstrisiko's overal geteeld worden.

Steeds meer veehouders gebruiken een deel van hun maisgewas voor CCM of geplette mais om als krachtvoervanger te gebruiken. Zetmeelrijke rassen zijn uitermate geschikt voor deze toepassing door hun groot kolfaandeel. Alle zetmeelrassen van Barenbrug zijn in hun vroegheidsklasse ideaal om ook als CCM,

MKS of geplette mais te gebruiken. Ballade wordt ook voor droge korrelmais aanbevolen.

Sturen met rassenkeuze

Veehouders kunnen sturen met de rassenkeuze. Wat maisrassen aangaat zijn er nu eenmaal zetmeelrijke en zetmeelarme rassen beschikbaar. Voor productief Vlaams melkvee is het beter voor zetmeelrijke rassen te kiezen. En dan het liefst met een zo hoog mogelijke opbrengst. Daarbij moeten ook de vroegheid van het ras en landbouwkundige eigenschappen in relatie tot de teelregio en perceelkeuze in de afweging meegenomen worden. Maistelers kunnen kiezen uit zeven Barenbrug zetmeelrassen. Hiernaast ziet u een keuzeschema. Het uitgangspunt is duidelijk: kies voor zetmeel. Verder in dit magazine treft u meer informatie aan over deze rassen en hun kwaliteiten om zetmeel te leveren.

Zetmeelgehalte Barenbrug rassen bij optimale oogst van 35% ds

	gr. zetmeel/ kg ds	relatief zetmeel
Salgado	392	106
Ballade	399	106
Bravour	406	109

Bron: Maisrassenwijzer 2009 DLV Plant, zetmeel berekend bij 35% drogestof. Vroege groep: Salgado, Ballade en Bravour.

Rassenkeuzeschema BARENBRUG BELGIUM 2009

**Silomais
Zetmeelrijk**

**Korrelmais /
CCM**

Ballade

Nr. 1 in zetmeel
Zéér Vroeg - FAO 200

Progress

Top in VEM
Vroeg - FAO 210

Salgado

Top in silo en korrel
Vroeg - FAO 215

Bravour

Perfecte dubbeldoelmais
Vroeg - FAO 220

Paroli

Massa en VEM
Midden Vroeg - FAO 230

Sumaris

opbrengst en kwaliteit
Midden Vroeg - FAO 230

Charles

opbrengst en verteerbaarheid
Midden Vroeg - FAO 240

Silomais

Veehouders die streven naar veel opbrengst kiezen voor de silomaisrassen van Barenbrug. Stuk voor stuk zijn het rassen die een hoge hoeveelheid energie per hectare realiseren.

Progress

Deze zéér vroege maisvariëteit (FAO 210) is een opvallende nieuwkomer in het vroege segment van de silomais. Progress weet al direct de aandacht te trekken, omwille van zijn zware plant, die een zeer hoge energetische opbrengst oplevert. Dit is uiteraard zeer gunstig voor silomais.

Progress dwingt ook respect af, voor plantgezondheid. Het niet voorkomen van stengelrot en het lage aandeel builenbrand, maken van Progress een supergezonde plant. Progress scoort in de synthese van het CIPF 2006-2008 bij de variëteiten twee jaar in proef in het vroege silosegment gemiddeld boven de 100%. Ook in de proefresultaten 2008 van het CHPTE staat Progress telkens zéér hoog genoteerd. Op de onderzoeksvelden van Barenbrug staat dit ras hoog aangeschreven als talentvolle en beloftevolle nieuwkomer. Progress is sinds 2007 ook ingeschreven op de Franse Rassenlijst. Er ligt voor dit vroege maisras Progress nog een mooie toekomst in het verschiet.

NIUW

Paroli

Een halfvroege massamais (FAO 230) met een uitzonderlijk hoge kwaliteit. Paroli levert topopbrengst met heel veel zetmeel. Uit verschillende onderzoeken komt telkens de zeer hoge drogestofopbrengst naar voren. Samen met het hoge zetmeelgehalte betekent dit een maximale zetmeelopbrengst per hectare. Hiermee stelt Paroli melkveehouders in staat de maximale hoeveelheid energie per hectare te produceren. Een silomaisras dat past op elk intensief veebedrijf en die een hoge bruto-opbrengst garandeert. Naast zijn indrukwekkende look zorgt Paroli ook gedurende enkele jaren voor schitterende opbrengst- en kwaliteitscijfers. Paroli was in 2008 getuige in de groep van halfvroege tot late variëteiten van het Normaal netwerk CIPF Laag- en Midden-België 2008 en haalde voor 2008 een resultaat van 101,5% drogestofopbrengst. Paroli wordt tevens geprezen voor zijn zeer goede builenbrand- en stengelrotresistentie en zijn legervastheid.

Charles

Charles is een halfplate massamais (FAO 240) die topopbrengst koppelt aan een fantastische kwaliteit. Het is een eenvoudige hybride die in de smaak valt bij landbouwers die kwaliteit zoeken in het halfplate segment. Charles levert een zeer hoog rendement met een hoge voederwaarde. De variëteit heeft enorm goede uitstraling en een zeer goede legervastheid. Charles gedraagt zich ook zeer goed tegenover ziektes zoals fusarium en builenbrand. Charles heeft ook een zeer goede jeugdgroei. Charles koppelt rendement aan kwaliteit, levert een rijk maisrantsoen voor melk- en vleesvee en kan als enorm productief maisras zeer vroeg worden gezaaid. Charles is nr. 1 in de resultaten van het CHPTE silo 2008 in de groep van halfvroege tot halfplate variëteiten. Ook binnen CARAH behaalde dit ras afgelopen jaar mooie resultaten. Binnen het Normaal Netwerk CIPF silo 2008 in de groep van halfvroeg tot laat in Laag- en Midden-België volgt Charles het ras Paroli op de voet qua drogestofopbrengst.

Dubbeldoelmais

Hoge opbrengsten gekoppeld aan een hoge voederwaarde. Dat zijn de kenmerken van de echte dubbeldoelrassen. Veehouders die de keuze tussen silomais en korrelmais nog even willen uitstellen, zijn met de dubbeldoelrassen van Barenbrug altijd goed uit.

Bravour

De ideale combinatie van perfecte silo- en korrelmais heeft nu een naam: Bravour. Bravour (FAO 220) kwam in het voorjaar 2007 op kousenvoeten binnengedwarreld op de Belgische Rassenlijst korrel en stond op diezelfde Belgische rassenlijst voor korrelmais 2008 genoteerd als ras met de beste kolfopbrengst. Aangezien Bravour een iets groter spilaandeel heeft staat het ras nog niet als hoogste gewaardeerd in de korrel, maar dwingt ook daar al een vierde plaats af, direct na Salgado. Bravour is zowel geschikt voor droge korrel als CCM. In DLV-Facet korrelmais 2007-2008 haalt dit ras een rendement van 108% korrelopbrengst bij 15% vocht. In CIPF korrel 2008 behaalt Bravour 105,4% korrelopbrengst bij 15% vocht. Aangezien Bravour vroeg is, vervolmaakt dit ras direct het lijstje van de grote korrelmaistrassen. Bravour treedt nu al werkelijk in de voetsporen van dat andere grote ras Salgado. Trouwens Bravour heeft als extra grote troef zijn zeer hoge waardering in het silosegment. Bravour is een zware plant als vroeg ras en zorgt voor massa's kwalitatief ruwvoeder. Bravour stond in de samenvatting van het CIPF 2007 ZSM gewaardeerd als silomais met de hoogste drogestofopbrengst, ook in de resultaten van CIPF 2008 Laag- en Midden-België staat Bravour als silomais hoog genoteerd met 104% drogestofopbrengst. In het DLV-Facet silomais van 2006-2008 staat Bravour genoteerd als nr. 1 in drogestofopbrengst en de hoogste opbrengst VEM/ha. Hierin behaalt Bravour ook schitterende resultaten qua jeugdgroei, stengelrotresistentie en bladvlekkenziekte. Samengevat: Bravour koppelt een kwalitatieve opbrengst aan een hoogscorende voederwaarde. Melkveehouders krijgen hiermee de perfecte dubbeldoelmais.

NIEUW

Ballade

Ballade is een zéér vroeg en polyvalent maisras. Het ras doet dienst als silomais met een hoog zetmeelgehalte of als korrelmais of CCM-type. Het is een enkelvoudige hybride met (FAO 200). De jeugdgroei van Ballade is uitzonderlijk goed. De plant is enorm legervast en levert dankzij zijn perfect gevulde kolven een zetmeelrijke kuil en een indrukwekkende korrelopbrengst. Ballade is zeer goed bestand tegen verschillende stengel- en bladziekten. Het is een gezonde maisvariëteit die zekerheid biedt. In de resultaten DLV-Facet 2008 staat Ballade zowel qua silo- als korrelmais opnieuw zeer hoog gewaardeerd. Op de Nederlandse rassenlijst voor korrelmais 2008 scoort Ballade dankzij zijn vroegheid zeer hoog in drogestofgehalte (104%), wat in de praktijk resulteert in lagere droogkosten.

Salgado

Salgado weet zich zowel als vroege silo- en korrelmais (FAO 215), jaar na jaar bovenaan de lijsten te positioneren. Reeds drie jaar na elkaar is Salgado de aanvoerder in de samenvattende lijst van CIPF korrel van de afgelopen drie jaar. Salgado is niet de grootste plant, maar haalt een groot aandeel van zijn drogestofopbrengst uit zijn kolf. Het ras gooit jaar na jaar hoge ogen op tal van rassenlijsten. Doordat op elke plant dezelfde stabiele en even groot gevormde kolf staat en Salgado zich ook op elk type bodem perfect weet te vestigen, kan Salgado jaar na jaar zijn regelmaat in opbrengst handhaven. Salgado bezit daarnaast ook als silomais over een zeer hoog zetmeelgehalte. Als korrelmais heeft Salgado het voordeel dat het een vroeg ras is, op die manier valt jaar na jaar het vochtpercentage reuze mee en blijven op die manier de droogkosten beperkt. Een ras die bij heel wat veehouders en akkerbouwers elk jaar opnieuw bovenaan het verlanglijstje komt te staan.

**Bladvlekkenziekte blijft kop
opsteken in maispercelen**

*Aantasting door
*Helminthosporium carbonum**

**‘Minder gevoelige rassen
zaaien **beste remedie**’**

*Foto: Aantasting door *Helminthosporium turcicum**

Jos Groten
onderzoeker
bij PPO

Minder gevoelige rassen

Uit eigen Barenbrug proeven in 2007 en 2008 blijkt dat de schade door bladvlekkenziekte erg varieert. De voederwaarde kan met 50 VEM dalen doordat de kolf zich niet goed vult. Ook de opbrengst kan dalen met 5%. Ons advies is, als u met de bladvlekkenziekte te maken heeft gehad rassen te kiezen met minimaal een 7 tegen deze ziekte. Dit is een goedkope verzekering tegen een groot oogstrisico.

Rasgevoeligheid Barenbrug rassen voor bladvlekkenziekte:

Ballade	7
Bravour	8,5
ES Progress	7,5
Salgado	8

In het bij gevoegde maisrassenkaartje 2009 vindt u ook de cijfers van niet Barenbrug rassen.

Bron: Maiswijzer 2009 DLV-Plant

Bladvlekkenziekte blijft de komende jaren de kop opsteken in mais-percelen. Het zorgt voor een opbrengstdaling die kan oplopen tot tien procent. De beste remedie om de ziekte tegen te gaan is het zaaien van minder gevoelige rassen. Een interview met Jos Groten, onderzoeker bij Praktijkonderzoek Plant & Omgeving.

Wat is bladvlekkenziekte voor een ziekte?

“Het is een schimmelziekte die de groene delen van de maisplant aantast. Sinds 2007 komt deze ziekte in Nederland voor. In andere delen van West-Europa zorgt de schimmel al zo’n tien jaar voor schade en in Amerika is de ziekte al bekend sinds 1940.”

Hoe kan deze schimmel plotseling zo hardnekkig de kop opsteken in Nederland?

“De schimmel voelt zich prettig bij hogere temperaturen, veel vocht en weinig licht. In de zomer van 2007 zijn er langdurig van zulke omstandigheden geweest. De schimmel heeft zich toen enorm kunnen ontwikkelen zodat we er dit jaar weer flink last van hebben gehad.”

Toch leek de aandoening dit jaar anders dan in 2007.

“Dat klopt. Er zijn twee schimmelvarianten: *Helminthosporium carbonum* en *Helminthosporium turcicum*. *Turcicum* veroorzaakt grote vlekken van 15 centimeter lang en 2 centimeter breed. Deze variant trad veel op in 2007 en 2008. *Carbonum* trad in 2007 wel op, maar in 2008 vrijwel niet. Deze variant heeft kleinere vlekken van twee tot drie centimeter lang.”

Hoe groot is de schade die bladvlekkenziekte aanricht?

“Dat is per ras verschillend. Het ene ras is gevoeliger dan het andere. In ieder geval treedt er schade op in de opbrengst en in de voederwaarde. De fotosynthese van de plant wordt immers minder. Percelen met een erge aantasting leveren tien procent opbrengst in. Geen aantasting bestaat niet. Sommige planten zijn minder vatbaar maar bij afrijpen wordt elke plant gevoelig. Echter, bij planten die pas laat worden aangetast is de schade beperkt omdat de opbrengst dan al gemaakt is. De schimmel richt dus de meeste schade aan als deze optreedt voor de kolfzetting in juni/juli.”

Komen we nog ooit van deze schimmelinfectie af?

“Nee, dat zal niet meer gebeuren. De sporen van de schimmel kunnen zich gedurende één dag over kilometers verspreiden. In bijna alle gronden in Nederland zijn schimmelsporen aanwezig. Ook overwintert de schimmel op aangetaste percelen op de stoppel en het blad. Vooral bij korrelmais is de kans op overwintering groter.”

Wat kunnen maistelers doen om bladvlekkenziekte te voorkomen?

“Vruchtwisseling werkt. Als het perceel zwaar is aangetast is ook de grond vergeven van schimmelsporen. Zet de maisteler op ditzelfde perceel weer mais, dan zal het jaar daarop geheid weer bladvlekkenziekte optreden. Door wind en spatwater, tijdens regenbuien of beregening, komen de sporen op de stengel en gaan verder de plant in. Nadeel van vruchtwisseling is dat ook de buurman afdoende maatregelen moet treffen. Heeft zijn mais veel last van de schimmel dan waaien de sporen van de schimmel later in het seizoen over.”

Wat zijn andere effectieve maatregelen?

“Het onderwerken van de stoppel is ook goed omdat de schimmel dan moeilijker het onderste blad aantast. En uiteraard is het mogelijk om minder gevoelige rassen te gebruiken. De explosie van bladvlekkenziekte komt ook omdat we in Nederland rassen gebruikt hebben die zeer gevoelig waren. Vanaf dit jaar is de weerstand hiertegen voor elk ras uitgedrukt in cijfers (www.ppo.wur.nl/nl/publicaties/rassenbulletins). Op percelen waar de laatste twee jaar een zware aantasting is opgetreden moeten telers een ras gebruiken met een cijfer 7 of hoger. Op gronden waar bladvlekkenziekte nog niet is opgetreden, zoals in grote delen van Noord-Holland, kunnen ook gevoeliger rassen gebruikt worden.”

Geen broei en betere smaak met speciale bacteriën

Vroeger gingen inkuilmiddelen wel broei tegen, maar lieten ze het voeder niet beter smaken. Tegenwoordig ligt dat totaal anders. Speciaal geselecteerde bacteriën geven broei geen kans en zorgen er zelfs voor dat koeien het voeder beter opnemen.

bij graskuil worden behaald bij drogestofgehalten van 35 tot 40%. Hogere drogestofgehalten (50-70%) bij inkuilen zijn niet aan te bevelen, omdat deze kuilen niet goed aan te rijden zijn.

na broei. En broei ontstaat doordat gisten melkzuur en suiker opvreten en zich snel vermeerderen. Door juist de gisten in de graskuil te bestrijden wordt broei voorkomen en krijgen schimmels geen kans. Tot het jaar 2000 hadden inkuilmiddelen het nadeel dat ze de smaak negatief beïnvloedden. Nu zijn er tweede generatie inkuilmiddelen voorhanden die zowel de smaak verbeteren als broei en schimmelvorming remmen. Deze middelen bevatten de bacteriesoorten *L. Brevis* en *L. Buchneri* (broeiremmers) naast de smaakverbeteraars *L. Plantarum*, *L. Rhamnosus* en *L. Pentosaceus*.

Bonsilage Plus

Bonsilage Plus was het eerste product met de broeiremmende bacteriestammen *L. Brevis* en *L. Buchneri* op de Nederlandse markt en is tot op heden het meest gebruikte inkuilmiddel. Ook in België zorgde de lancering van de Bonsilage inkuilmiddelen in 2008 door Barenbrug voor een ware doorbraak. Door de combinatie van melkzuurvormende bacteriën en de broeiremmende bacteriën wordt er voldoende azijnzuur gevormd en komt er tot driemaal meer melkzuur in de kuil dan azijnzuur. Hiermee worden afwijkende geur- en smaakstoffen gecamoufleerd. Koeien eten ruwvoer met Bonsilage Plus daarom beter. Uit testen van het Duits

Ruwvoederdeskundigen schatten dat 35% van de kuilen kampt met broei en schimmelvorming. Het gevolg hiervan is dat de ruwvoederkwaliteit achteruit holt en dat melkkoeien het voeder slechter vreten. De oorzaak van het vaker optreden van broei en schimmelvorming ligt in het veranderde klimaat. Schimmels en gisten kunnen hierin veel gemakkelijker overleven. Bij het inkuilen is het daarom de kunst het deze organismen zo moeilijk mogelijk te maken. Goede grassen, een korte veldperiode, stevig aanrijden met zware machines en voldoende lange kuilplaten (75 meter per voersoort) zijn de primaire zaken die in orde moeten zijn. Als broei en schimmelvorming regelmatig op blijven treden is een inkuilmiddel nodig. Met een inkuilmiddel kan de melkveehouder zelf de verzuring van de kuil regelen. Inkuilmiddelen op bacteriebasis kunnen werken van 22 tot 65% drogestof. De beste resultaten

Zeer kwalijk

Schimmels in een kuil zijn zeer kwalijk. De schimmel op zich geeft nog niet zoveel problemen, maar het zijn juist de afvalstoffen die de schimmels produceren. Deze remmen de ontwikkeling van bacteriën in de pens of doden zelfs de bacteriën. Ook komen op de plaatsen van de schimmel vaak boterzuurbacteriën voor. Dit is de reden om schimmelplekken niet aan dieren te voeren. De gevolgen van het voeren van beschimmeld ruwvoeder zijn divers. Melkkoeien eten minder en de pensbacteriën doen minder goed hun werk. Hierdoor blijven koeien veel langer in de negatieve energiebalans, worden ze slecht drachtig, hebben ze minder weerstand en komen ze niet op het gewenste productieniveau. Ook zijn pensbacteriën de basis voor melkeiwit. Als de bacteriën minder goed groeien, daalt ook het gehalte aan melkeiwit. Schimmels in de kuil ontstaan vooral

onderzoeksinstituut in Hulsenberg blijkt dat hoog productieve koeien - die jaarlijks 11.000 kilo melk produceren - per dag 1,6 liter melk meer geven als Bonsilage Plus aan de kuil wordt toegevoegd. Dit onderzoek in Duitsland is gedaan met grassen en omstandigheden die ook in Nederland en België veel voorkomen.

Alternatieven overbodig

De nieuwe generatie inkuilmiddelen maken alternatieven overbodig. Melasse, dat ook nog steeds gebruikt wordt, werkt niet tegen schimmels en broei. Ervaringen leren dat de toegevoegde suikers vooral gevreten worden door de foute boterzuurvormende bacteriën. Het gevolg: problemen met melkkwaliteit. Beter is het deze producten op moment van voeren toe te voegen. Hierdoor is het rantsoen perfect in balans te brengen, en wordt het kostbare suiker niet omgezet in boterzuur. Ook Formasil werkt maar matig tegen

schimmel en broei. Wel een goed product is Topform plus. Hiervan is 2,25 tot 3 liter per ton ruwvoeder nodig. Topform plus is een hele goede broeiremmers die bestaat uit 92% Tetraamoniumpropionaat en werkt zeer snel. In pure vorm is dit product niet

corrosief en in gras is het net zo zuur als een normale graskuil. Wel is Topform plus veel duurder dan Bonsilage Plus bacteriemengsels die tegenwoordig op de markt zijn.

Kuil 'verzekeren' met Bonsilage Plus kost €18,- tot €25,- per hectare

Melkveehouders die verzekerd willen zijn van een graskuil zonder broei en schimmels zijn daarvoor gemiddeld 18 tot 25 euro per hectare grasland kwijt als ze Bonsilage Plus gebruiken. Dit inkuilmiddel bevat een mengsel van bacteriën dat de conservering verbetert en bij het uitkuilen de broei remt. Het levert de melkveehouder beter kuilgras, minder verliezen en meer melk op. Reeds in 2008 maakten heel wat Belgische veehouders kennis met de voordelen van Bonsilage Plus. De lancering van de Bonsilage inkuilmiddelen afgelopen jaar in België, zorgde ervoor dat heel wat bedrijven met schimmel en broeiproblemen in de kuil eindelijk een oplossing hadden. Dankzij de zéér goede verhouding tussen prijs en kwaliteit wordt Bonsilage Plus komend jaar voor de Belgische veehouder het belangrijkste en meest interessantste inkuilmiddelen voor graskuilen.

Horse Master: de referentie voor paardenweiden

Horse Master voldoet aan alle eisen die paarden stellen aan gras. Het is structuurrijk, heeft een matige energiewaarde, een niet te hoog eiwitgehalte, bevat minder fructaan (suikers) en is bestand tegen kort afgrazen.

Zowel bij particulieren als op boerenbedrijven staan er steeds meer paarden. Logisch, gezien de aanwezigheid van stalruimte en het beschikbaar grasland. In dat laatste schuilt er echter ook een gevaar. Paarden stellen andere eisen aan het gras dan koeien. Door uiteenlopende verterings- en gezondheidsproblemen bij paarden, die op klassieke weiden grazen, vinden elk jaar meer paardenhouders de weg naar Barenbrug. Horse Master is door zijn stabiliteit en zijn evenwichtige voederwaarde uitgegroeid tot het meest

gevraagde en meest verkochte weidegras voor paarden in België.

Selectie op voederwaarde

Weidemengsels in België bestaan voor het grootste deel uit Engels raaigras. Deze rassen worden naast een goede opbrengst speciaal geselecteerd op voederwaarde. Belangrijke kweekdoelen zijn: hoog energiegehalte (VEM), hoog eiwitgehalte (DVE+), hoge verteerbaarheid (VC-Os%) en voldoende suikers. De eisen die paarden aan het gras stellen zijn juist tegenovergesteld. Het meest geschikt voor paarden is gras met een matig energie- en eiwitgehalte, weinig suikers (fructaan) en een rijke structuur. Te veel energie en te veel suikers in het gras geven problemen met hoof- en spierbevangenheid. Ook het verschil in graasgedrag tussen paarden en koeien stelt andere eisen aan het gras. Koeien slaan hun tong om het gras en scheuren het af. Het gras wordt door

runderen niet te kort afgegrast en daardoor blijft het voor de hergroei essentiële hoge groeipunt in het weidegras intact. Paarden bijten het gras veel korter af en nemen daarbij het groeipunt van de plant weg. De gevolgen zijn: verlies van planten, een hollere zode en een enorme toename van straatgras en ruwbeemdgras op de opengevallen plaatsen. De zodedichtheid van een runderweide is voor paarden dus te laag. Paarden nemen zo ongemerkt meer zand op, met een grotere kans op zandkoliek tot gevolg.

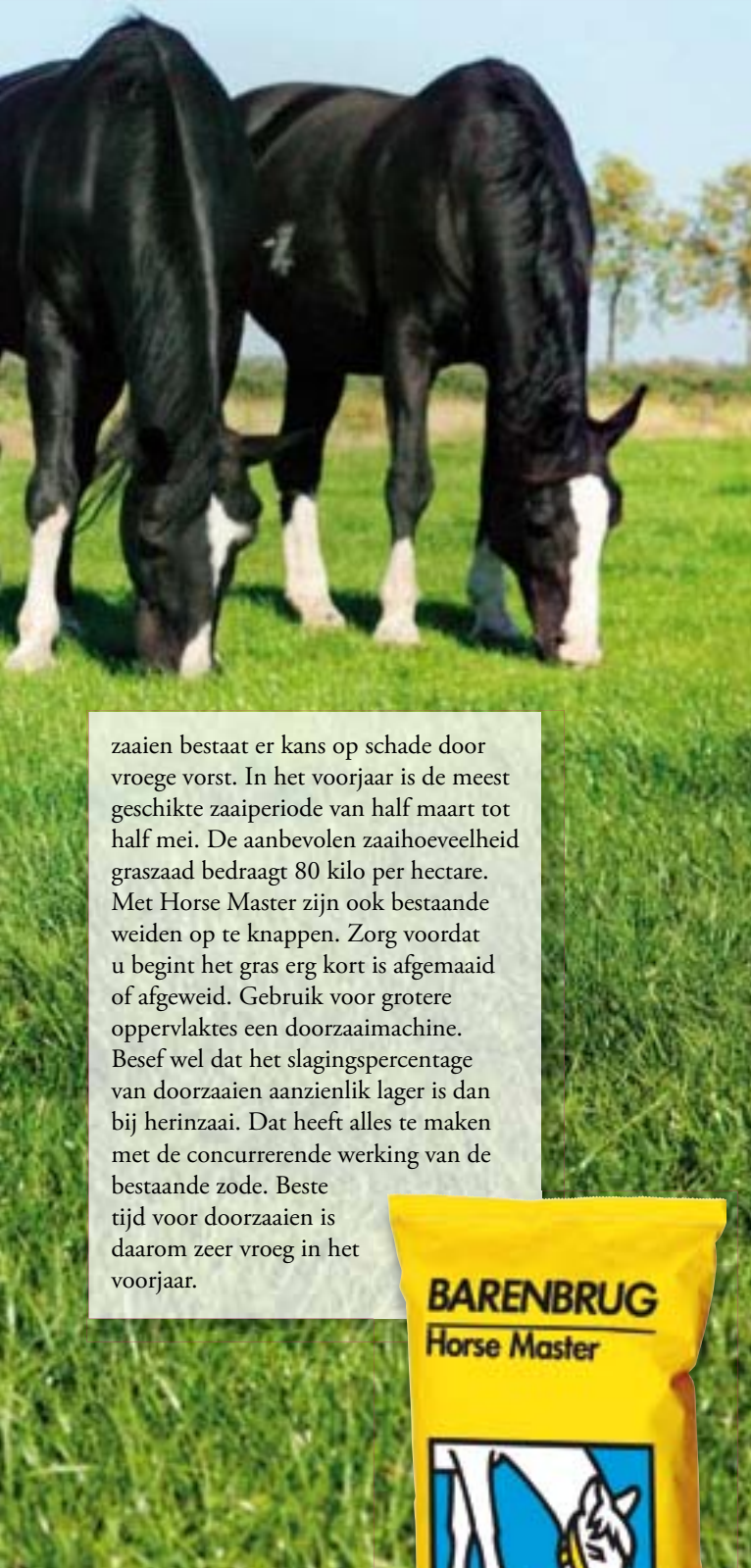
Beweiden en maaien

Horse Master komt aan al deze eisen tegemoet. Het gras is bij uitstek geschikt voor beweiding, maar het is ook prima te maaien. Het mengsel is ook voor schapen, ezels, lama's, herten en geiten bruikbaar. Inzaaien van Horse Master kan tot half oktober. Bij later

Barenbrug op Jumping Mechelen

Tussen Kerst en Nieuw stond de Mechelse Nekkerhal weer helemaal in het teken van de paardensport: Jumping Mechelen vierde onlangs zijn 28ste verjaardag. Reeds drie is Barenbrug samen met EquiFyt (de pionier in energetisch, gepolariseerd paardenvoeder) als vertrouwelijke partner aanwezig op Jumping Mechelen met het grasmengsel Horse Master. Naast de driewereldbeker dressuur, het menen en de jumping konden ook de standhouders op de beurs op veel belangstelling rekenen.

zaaien bestaat er kans op schade door vroege vorst. In het voorjaar is de meest geschikte zaaiperiode van half maart tot half mei. De aanbevolen zaaihoeveelheid graszaad bedraagt 80 kilo per hectare. Met Horse Master zijn ook bestaande weiden op te knappen. Zorg voordat u begint het gras erg kort is afgemaaid of afgeweid. Gebruik voor grotere oppervlaktes een doorzaaimachine. Besef wel dat het slagingspercentage van doorzaaien aanzienlijk lager is dan bij herinzaai. Dat heeft alles te maken met de concurrerende werking van de bestaande zode. Beste tijd voor doorzaaien is daarom zeer vroeg in het voorjaar.

Colofon

Barenbrug Belgium nv/sa
 Hogenakkerhoekstraat 19
 9150 Kruibeke
 Tel.: 03 219 19 47
 Fax: 03 219 39 27
 E-mail: sales@barenbrug.be
www.barenbrug.be

Vol vertrouwen!

Daar waar de sfeer in de landbouw eind 2007 zo optimistisch was, leek de sfeer eind 2008 uiterst pessimistisch. Maar een nieuw jaar met tal van goede wensen en een ontluikende lente kan veel goed maken. Op de financiële en andere markten was het vertrouwen helemaal zoek. In dergelijke situaties is niemand bereid om risico's te nemen. Het gevolg is dat de vraag van de consument daalt, economieën in de ontwikkelde landen stagneren en de kredietmogelijkheden voor de bedrijven kleiner worden, landbouwbedrijven inclusief. Met algemeen dalende winsten tot gevolg.

Volgens onderzoeksbureau AgResource zijn de wereldvoorraden graan zeer beperkt en stijgen de wereldwijde behoeften vooral in China en India. De tarwevoorraden zijn laag, het gebruik van tarwe zal weinig veranderen en door de duurder kunstmest zullen in Europa minder granen worden uitgezaaid, ook in Rusland, Oekraïne en Canada zijn de vooruitzichten dat de graanproductie zal dalen. Normaliter moet dit een stijging van de graanprijzen tot gevolg hebben, ook doordat speculanten zich massaal hebben teruggetrokken van de markten van soja, mais en granen. Het is zeer waarschijnlijk dat zij het komende halfjaar zullen terugkeren naar de grondstoffenmarkt en opnieuw inspelen op stijgende marktprijzen.

Voor mais wordt een nog grotere prijsstijging verwacht dan voor granen. 2009 zou wel eens het jaar van de mais kunnen worden. Van mais zijn er heel lage voorraden en is de vraag stijgend. Ook met Obama als president van de VS zal de biobrandstoffenindustrie gaan stijgen, ondanks dat dit de staat veel geld zal kosten. We hebben er allen baat bij dat de markten weer gaan stijgen. Alhoewel de huidige negatieve gevolgen nog wel even zullen nazinderen in 2009.

Mijn advies blijft hetzelfde als vorig jaar: kies als veehouder een goed dubbeldoel maisras in het halfvroeg segment. Daar kan je in alle omstandigheden alle kanten mee op. Alvast een succesvol 2009 gewenst en hartelijk dank voor het vertrouwen.

Frederik Van de Sompel

Méér melk en vlees uit gras

milkway®

 BARENBRUG